

**საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია
ქართული ენციკლოპედიის ი. აბაშიძის სახელობის მთავარი სამეცნიერო რედაქცია**

იოანე X

იოანე X (დ ი ა ს ა მ ი ძ ე) (გ. 1700), აღმოსავლეთ საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქი 1688-92, 1695-1700. ერეკლე I-მა ნიკოლოზ კათოლიკოსი გადააყენა და მის ნაცვლად თავისი ბიძა, იოანე, დანიშნა.

ი. X კათოლიკოსად კურთხევამდე რუსთავის მიტროპოლიტი იყო. ვახუშტი ბაგრატიონი გადმოგვცემს: „არა იცვალებოდნენ კათალიკოზი და ეპისკოპოსნი საყდართა თვესთაგან. ამან შესცვალა და დასხნა თვესნი, კათალიკოსად დიასამიძე იოანე, მთავარეპისკოპოსად ნაცვლიშვილი, ტფილელად ყაფლანიშვილი დომენტი, მანგლელად ჭავახიშვილი იოსებ“. ი. X. მხარს უჭერდა ერეკლე I-ს გიორგი XI-ის წინააღმდეგ ბრძოლაში. ზრუნავდა მცხეთის საპატრიარქო ეკლესიის ეკონ. გაძლიერებისათვის. 1692 დავითგარეჯის მონასტერს მცხე-თის შემოსავლიდან დაუწესა ყოველწლიური ულუფა-ჭამაგირი სურსათის სახით.

წყარო: ვახუშტი, აღწერა სამეფოსა საქართველოსა, წგ.: ქართლის ცხოვრება, ს. ყაუხჩი-შვილის გამოც., ტ. 4, თბ., 1973; ქართული სამართლის ძეგლები, ი. დოლიძის გამოც., ტ. 3, თბ., 1970.

ლიტ.: ლ ო ნ ა ძ ე ბ., მასალები საქართველოს XVI-XVIII საუკუნეთა ქრონილოგისათვის, «მასალები საქართველოსა და კავკასიის ისტორიისათვის», ნაკვ. 29, თბ., 1951.

ბ. ლომინაძე